

Ono ih prati u svim etapama i na svim područjima njihovog bračnog i obiteljskog zajedništva te ih postupno vodi prema sve većoj ljudskoj i kršćanskoj zrelosti, odnosno prema usklađivanju vlastitoga braka i obitelji s Božjom zamisli.

To znači da crkveno djelovanje za brak i obitelj zahtijeva uspostavu cjelovitoga pastoralnog djelovanja u svakoj crkvenoj zajednici, a brak i obitelj u njemu moraju imati središnje mjesto.

Priprava za bračni i obiteljski život

Situacija mladih

40. Općenito je poznato kako su se uvelike promijenile prilike u kojima žive mladi ljudi. Na razvoj njihove osobnosti snažno djeluje njihova vlastita obitelj i vrednote koje u njoj žive. No, sve je veći utjecaj tzv. delegiranih odgojitelja kao što su škola, sve prisutnija sredstva društvenoga priopćavanja, industrija zabave te općeniti utjecaj okružja u kojemu se kreću. Osim toga, u mladih je prisutno i tzv. selektivno kršćanstvo, u kojem se ne slijedi službeni nauk Crkve, nego se iz poklada kršćanske vjere uzima i prihvaca samo ono što se smatra važnim za vlastiti život. Uzimaju se samo neke kršćanske istine i vrednote, a prema drugima se zauzima stav ravnodušnosti ili čak izričitog odbacivanja. Nadalje, mladi ljudi razmjerno rano postižu društvenu i osobnu neovisnost zbog školovanja izvan mjesta boravka. Zahvaljujući razvijenim sredstvima društvenog priopćavanja, mladi ljudi dolaze do mnogo informacija. Možda su upravo zbog toga nesigurni u prosuđivanju pravih vrijednosti i idealu. Više ne idu za uzorima i naslijedenim autoritetima, nego neprestano traže da svi životom pokazuju ono što »poučavaju«.¹⁷¹ Osim svih izbora, mogućnosti i izazova, mladi ljudi sve više i više žđaju za pažnjom i ljubavlju te osjećaju potrebu da budu prihvaćeni i poštovani kao neponovljive osobe. No, zbog otuđenosti današnjeg načina života u vlastitim obiteljima to teško nalaze. U takvom ozračju, na koje vlastita obitelj ima sve manje utjecaja, pojavljuju se nova shvaćanja o drugovanju mladih ljudi, »hodanju« mladića i djevojke, o vjernosti, o spolnosti i o predbračnim iskustvima. Mladi se osjećaju nesigurnima i zbog činjenice da teško nalaze posao te da ga, kad ga i nadu, teško mogu birati. Zbog toga se sve teže odlučuju na brak te, ako su

¹⁷¹ »Suvremeni čovjek radije sluša svjedoke negoli učitelje (...) ili, ako sluša učitelje, sluša ih zato što su svjedoci« (usp. EN, 41).

u braku, na rađanje djece. Osjećaju se nesigurnima i zbog toga što im je teško doći do vlastitoga stana u trenutku kad se odlučuju za brak. Nada-lje, ostaju ekonomski nesamostalni jer su još dugo upućeni na materijalnu potporu roditelja, što može utjecati na razvoj njihova bračnog i obiteljskog života. Konačno, zahvaljujući sredstvima društvenog priopćavanja i ekonomskoj promidžbi, mladi su ljudi skloni postavljati nerealno visoke materijalne i društvene ciljeve, što onda rezultira frustracijama i bezvoljnošću.

Dalja priprava

41. Dalja priprava za bračni i obiteljski život mlađih događa se prije svega u skladnom obiteljskom zajedništvu roditeljskog doma. Ono je temelj zdravog i naravnog odgoja djece i mlađih za njihov budući bračni i obiteljski život. »Dalja priprava započinje već od djetinjstva mudrom obiteljskom pedagogijom koja ide za tim da pomogne djeci otkriti same sebe kao bića obdarena bogatom i složenom psihologijom i posebnom osobnošću, s vlastitim prednošću i nedostacima.«¹⁷² Doista, sve ono vrijedno i plemenito, što je sam Bog od iskona za čovjeka providio i čovjeku dao, razvija se i raste u obitelji. Tek uz velike napore 'delegiranih odgojitelja', uz osobno nastojanje u odrasloj dobi te uz pomoć Božje milosti moguće je nadoknaditi ako je nešto bitno zanemareno u obiteljskom odgoju. Zato se veoma važna uloga Crkve sastoji u tome da obiteljima pomogne da djecu odgajaju u ozračju prave ljudske i kršćanske ljubavi, usađujući im u srce osjećaj za lijepo, pravedno, plemenito, nesebično, za istinsku ljubav i sposobnost za žrtvu, za ispravno shvaćanje i pristup vlastitoj i tidoj spolnosti te za ostvarenje čovjeka kao spolnog bića. Obitelj koja u svojem krilu njeguje takve vrednote, zacijelo će ih prenijeti i na svoju djecu. U tome je smislu osobito važan upravo sustavni poslijeznidbeni pastoral, jer je kvalitetan rad s bračnim parovima i obiteljima najbolji oblik promicanja i ostvarenja »dalje priprave na ženidbu«. Prateći svaki bračni par, počevši od njihova vjenčanja, pastoralna briga Crkve pomaže razvoj njihove bračne i obiteljske ljubavi, koja je temeljni preduvjet zdravog odgoja djece.

O odgoju za gore navedene vrednote također trebaju voditi računa i redoviti pastoralni rad i društvene formativno-odgojne institucije (predškolske ustanove, osnovne i srednje škole, fakulteti) te pokreti, udruge i inici-

¹⁷² FC, 66. Usp. također i ZKP, kan. 1063–1065.

jative koje se bave djecom i mladima te osmišljavanjem njihova slobodnog vremena. Takvi sadržaji trebaju pronaći dostatan prostor i u vjeronaučnim i u školskim planovima i programima, u sredstvima društvenog priopćavanja te u drugim oblicima odgojnog utjecaja.¹⁷³ Tako se 'dalja priprava za ženidbu' obavlja upravo na posredni način, i to redovitim pastoralnim radom s djecom i mladima, redovitim vjeronaučnim, biblijskim, molitvenim i sličnim susretima, školskim odgojem i obrazovanjem, kvalitetnim korištenjem slobodnoga vremena i sastavna je dimenzija dječjeg i mladenačkog odrastanja.

Bliža priprava

42. Donedavno se bliža priprava za ženidbu provodila u okviru uže i šire obitelji, dok je danas uloga te iste obitelji manje izražena jer se mlađi, s jedne strane, prije osamostaljuju, a, s druge, ženidbu sklapaju u kasnijoj dobi nego što je to prije bio slučaj. Zbog toga su odgovornost i poslanje Crkve u pripravi mlađih za ženidbu danas osobito naglašeni.¹⁷⁴ Bliža priprava za sakrament ženidbe otvorena je svim zaručnicima. Oni koji su bliski Crkvi imat će prigode još bolje ući u otajstvo sakramenta ženidbe za koji se spremaju. Pastoralni djelatnici posebnu pozornost moraju posvetiti onim zaručnicima koji su udaljeni od Crkve, a sada su došli radi crkvenoga vjenčanja za koje se žele spremiti. To je, naime, izvrsna prigoda da im se navijesti ne samo ljepota i važnost sakramentalne ženidbe i Božjeg poziva koji imaju nego i Božji poziv koji im je upućen već na njihovu krštenju. To je također prigoda da se u tom njihovom približavanju Crkvi i Crkva približi njima te da kroz taj susret ponovno otkriju svoje poslanje u svijetu i u Crkvi.

Bliža bi priprava po sebi trebala započeti tečajem priprave za ženidbu. U nas se oni redovno održavaju na dekanatskoj ili međudekanatskoj razini. Postoji snažna tendencija da se on odgodi sve do neposredne priprave, čime on ne uspijeva postići svoj puni smisao i cilj. *Biskupijski ured za pastoral braka i obitelji* i drugi nadžupni uredi bdjet će nad tim da se ti tečajevi dobro i na vrijeme organiziraju (na početku bliže priprave), da se obogaću-

¹⁷³ Usp. SVETI ZBOR ZA KATOLIČKI ODGOJ, *Odgojne smjernice o ljudskoj ljubavi. Obris spolnog odgoja*, Dokumenti 69, KS, Zagreb, 1984., 48–77; FC, 37. »U tom smislu Crkva se poziva na zakon supsidijarnosti, koji je škola dužna poštivati kada sudjeluje u spolnom odgoju, tako da postupa u istom duchu koji prožima roditelje« (FC, 37).

¹⁷⁴ Usp. ZKP, 1063,2; PONTIFICIO CONSIGLIO PER LA FAMIGLIA, *Preparazione al sacramento del matrimonio*, Ed. Paoline, Milano, 1996. (= PSM), 1–8.

ju svim potrebnim sadržajima uz dragocjeno svjedočanstvo bračnih parova. Tečajeve valja organizirati tako da se zaručnicima omogući djelatno sudjelovanje kroz razgovor, rad u skupinama i kroz molitvu, »nešto slično kao kod katekumenata«.¹⁷⁵ Metoda takvih susreta treba biti i interdisciplinarna (sudjelovanje stručnjaka različitih profila) i obogaćena sudjelovanjem i svjedočenjem kršćanskih bračnih parova i zauzetijih vjernika.

Tečajevi se moraju temeljiti na katehezi u koju valja uključiti razmatranje i slavljenje Božje riječi. Zaručnike valja poučiti o naravnim svojstvima ženidbe (jednost, nerazrešivost), o značenju spolnosti u sklopu bračne ljubavi i bračne plodnosti, o kršćanskom odgoju djece. Isto je tako potrebno obraditi teme vezane uz psihološka, pedagoška, pravna i medicinska pitanja vezana uz brak i obitelj. Važna je također pouka o prirodnom planiranju začeća. Valja nastojati da u tečajevima bude ozračje dijaloga, priateljstva, molitve, otvorenosti prema Bogu.¹⁷⁶ Za zahtjevnije zaručnike bliža priprava za ženidbu izvrsna je prigoda za njegovanje zaručničke duhovnosti temeljene na sakramentima krsta i potvrde. Na temelju vlastitog iskustva nesebične ljubavi oni na nov način doživljavaju Božju ljubav i tako postižu da se njihova ljubav sve više otvara međusobno i prema svakom bližnjem.

Obiteljsko vijeće ili slične strukture svake biskupije potrudit će se izdati prigodne materijale za održavanje ovih tečajeva, tako da se osigura dostatna kakvoća tih tečajeva na korist budućim supružnicima. Isto će se tako pobrinuti da svi predavači budu dostatno poučeni i sposobljeni za ovaj važan posao. U tome će smislu poticati prigodne seminare da bi se dodatno i stalno podučavali oni koji djelatno sudjeluju u tečajevima.

Pastoralna skrb za zaručnike obveza je svakog župnika, uz napomenu da se takvi tečajevi uvođenja u vjeru i tečajevi priprave za ženidbu pritežuju na župnoj, dekanatskoj ili međudekanatskoj razini. Kada se ti susreti obavljaju na nadžupnoj razini, to nipošto ne znači da je župa »prenijela« svoje obveze na određeno tijelo, nego da se i sama smatra pozvanom sudjelovati na tom prevažnom polju.

Neposredna priprava

43. Neposredna priprava na brak mora se obavljati na župnoj razini. Zaručnici bi se trebali prijaviti župniku – u idealnom slučaju – godinu dana

¹⁷⁵ FC, 66.

¹⁷⁶ Usp. PSM, 32–49; usp. također FC, 66.

prije planiranoga vjenčanja ili najmanje šest mjeseci prije vjenčanja.¹⁷⁷ Neposredna priprava ima za cilj oživljavanje ili produbljivanje vjere. Nai-me, skoro vjenčanje izvrsna je prigoda da prodube svoju vjeru zaručnici koji su inače bliži Crkvi, a da obnove i ponovno ražare svoju vjeru oni za-ručnici koji su se od Crkve praktički udaljili. U toj pripravi trebaju, uz župnika, sudjelovati i osvjedočeni kršćanski bračni parovi koji će im dati svjedočanstvo vjere i življenja svojega posebnog kršćanskog poziva. Ne-posredna priprava uključuje:

- sintezu dosadašnjeg puta priprave;
- doživljavanje molitvenog i duhovnog iskustva (dani sabranosti i moli-tve, duhovne vježbe za zaručnike);
- liturgijsku pripravu uz što veće sudjelovanje samih zaručnika;
- pravni postupak predviđen kanonskim pravom.¹⁷⁸

Teme za neposrednu pripravu nadahnjuju se onim što stoji u prva tri poglavla ovog dokumenta:

- Božja zamisao o braku i obitelji upisana u ljudsko biće;
- ljubav, bitna odrednica života (proces sazrijevanja ljubavi, oznaka zre-le ljubavi);
- evanđelje života (dostojanstvo žene, muškarca i djeteta);
- ženidba, trajni sakrament;
- crkvena i društvena dimenzija obitelji.

Liturgijska priprava za slavlje vjenčanja iniciacijske je naravi i ponaj-prije se sastoji od *uvodenja u znakove* (npr. prsten, križ, pružanje ruku, bla-goslov) i *sadržaje* (značenje saveza, euharistije, pomirenje, bračna duhov-nost, molitva). Jednom riječju, mladencima valja protumačiti smisao i znakovitost svake geste, i svih obreda u vjenčanju, treba ih uvesti u smisao i značenje svakoga liturgijskog znaka, da bi tako ne samo razumjeli nego i bili uvedeni u smisao i značenje liturgije vjenčanja.

¹⁷⁷ Uz kan. 1067 HBK određuje da se zaručnici trebaju javiti vlastitom župniku bar mjesec dana prije vjenčanja (usp. *Službene vesti HBK*, 2 (1994.), str. 9.

¹⁷⁸ Usp. PSM, 50.

'Produženo zaručništvo'

44. Danas se vrijeme 'hodanja' mladića i djevojke produžuje i traje od jedne do pet, pa i više godina. Nazivamo ga ovdje 'produženim zaručništvom'. Slavljenje zaruka (razmjena prstena) u tom kontekstu redovito ne donosi ništa bitno novo s obzirom na 'produženo zaručništvo' prije i nakon toga čina. Takvo zaručništvo danas poprima drugo značenje i posve nove dimenzije.¹⁷⁹ 'Produženo zaručništvo' najčešće poprima karakteristike pravoga bračnog života, iako 'zaručnici' u tom razdoblju još ne mogu ili ne žele preuzeti sve obvezе bračnog zajedništva. 'Produženo zaručništvo' sve se više shvaća kao privatna stvar 'zaručnika' na koju društvo (pa i njihove obitelji) ne mogu i ne trebaju imati posebnog utjecaja. U tom se kontekstu pojavljuje općenita kriza bračnih i obiteljskih vrednota, pogrešno shvaćanje slobode, odbijanje preuzimanja obveza, slobodno poimanje spolnosti koja se tek općenito veže uz ljubav i vjernost.

No, uz sve to, ima i onih mladića i djevojaka koji upravo u tom razdoblju 'produženog zaručništva' traže i očekuju potporu da bi otkrili smisao svojega 'hodanja' i 'zaručništva' te rasli u međusobnoj odgovornosti i ljubavi. Mnogi od njih osjećaju i neusklađenost svojega stanja s vlastitom savješću, s crkvenim zapovijedima i zahtjevima crkvenog (pred)bračnog morala. Osjećaju se dijelom Crkve i žele ostati povezani s njom, pa i živjeti sakramentalnim životom, a istodobno osjećaju slabost svoje grijehom oslabljene naravi, zahtjevnost idealâ koje Crkva pred njih postavlja i nemir u savjesti. Imaju, stoga, potrebu i glasno razgovarati o tim i drugim pitanjima (pred)bračnog i kršćanskog života te reflektirati nad Božjim pozivom, milošću i zadaćama toga životnog razdoblja.

Crkvena ponuda prilagođena ovom razdoblju 'produženog zaručništva' do sada gotovo da i nije postojala. No, iz rečenoga proizlazi da crkveno djelovanje mora tomu razdoblju posvetiti svoju ozbiljnu pozornost. To bi razdoblje života 'zaručnika' trebalo postati vrijeme rasta, odgovornosti i milosti.

Zaručništvo – vrijeme rasta, odgovornosti i milosti

45. Zaručništvo je *vrijeme rasta*. Kroz to vrijeme dvoje mladih ljudi postaje par, razvijaju sposobnost da žive zajedno, međusobno sve više upo-

¹⁷⁹ ZKP u kan. 1062, § 1 prepusta biskupskim konferencijama donošenje odredaba u vezi sa zarukama. HBK o zarukama kaže: »Budući da na našem području nema više zaruka u pravnom smislu te riječi, Hrvatska biskupska konferencija ne donosi o tome nikakve odredbe«, *Službene vijesti HBK*, 2 (1994.), str. 9.

znaju vlastite vrline i mane i navikavaju se prihvati jedno drugo. Uče nadilaziti napast zatvaranja u sebe, egocentrizma i nezrele afektivnosti.

Nadalje, to je razdoblje *vrijeme odgovornosti*. Njihova ljubav nije više neko općenito prijateljstvo ili simpatija, nego je zaručnici počinju doživljavati isključivom, i to u vidu budućeg braka. U tom smislu odgovornost također znači rast u pravoj ljubavi koja prihvata i cijeni drugoga u dostonstvu njegove osobe. Odgovorno se propituju o vlastitom odnosu i osjećajima i o odgovornom pristupu prema drugoj osobi. Propituju se vodi li ih njihova veza u brak. Vježbajući se u uzdržljivosti, oni dozrijevaju u ljubavi, u njezinu postupnom rastu, u međusobnu poštovanju i osjetljivosti jedno za drugo, te tako postavljaju temelje bračnoj vjernosti. Zaručnička uzdržljivost otvara prostor razvoju i sazrijevanju njihove zaručničke ljubavi prema pravoj bračnoj ljubavi.

Zaručništvo je i *vrijeme milosti*. Ono je vrijeme radosnog zahvaljivanja za uzvišeno iskustvo međusobne ljubavi koja je zaiskrila u njihovu susretu. Ta iskra – voljeti i biti voljen – dar je Božji položen u ljudsku osobu u otajstvu njezina stvaranja na sliku trojedinog Boga. Bog je prisutan ondje gdje se rađa autentična ljubav. Po krsnoj milosti u Kristu nas je zamilovao i uzljubio te nas obdario Duhom svoje ljubavi. Njegovanje te iskre ljubavi odgovor je na krsni poziv. Valja je promatrati kao sasvim specifični oblik ostvarenja odgovorne ljubavi prema bližnjemu (usp. Mt 22, 39–40). Ona je milosni dar i poziv koji crpi snagu iz sakramenta krsta i bračnog poziva koji očekuje da bude konkretiziran. To je i vrijeme rasta u vjeri te u specifičnoj, zaručničkoj duhovnosti. Jedno drugo uče ljubiti ljubavlju Krista Zaručnika i u njegovu potpunom predanju Crkvi pronalaze model i vlastite ljubavi. U iskustvu voljenosti (ljubiti i biti ljubljen) naslućuju predokus unutartroštvene ljubavi koje su i sami postali dionici po sakramantu krsta i u kojoj rastu dioništvo u sakramentu euharistije. Po euharistijskom sjedinjenju s Kristom postaju međusobno bliži. Euharistija iznutra oblikuje te produbljuje i osvježava njihovu zaručničku ljubav. Uče Božjim očima promatrati jedno drugo, prihvatićti neponovljivost i originalnost koja ih obogaćuje, povezuje i omogućuje im rast u međusobnom zajedništvu. Oni postaju sposobni radovati se međusobnim različitostima i u njima otkrivati obogaćenje koje uvodi u puninu. Promatrajući vjerničkim, kršćanskim očima otajstvo ljubavi koja se rađa i produbljuje među njima, ostaju zadivljeni darom Božje ljubavi i pozivom položenim u njihova srca. Vjerničko iskustvo uzajamne ljubavi uvodi ih u iskustvo molitve i potrebu zajedničkog zahvaljivanja, postaje pozivom na rast kroz sakralni život

(osobito po sakramentu pomirenja) i na sudjelovanje u životu zajednice spašenika – Crkve, koja je navjestiteljica, posrednica i prostor iskustva spašenosti u Isusu Kristu.

Pastoralni rad sa zaručnicima u okviru pastoralna župne zajednice

46. Svaka župna zajednica treba uočiti postojanje zaručničkih parova te im ponuditi programe za rast u zaručničkoj ljubavi i duhovnosti. U tom razstu posebno je važno razmišljati o braku kao Božjem pozivu.¹⁸⁰ Zato se za njih trebaju prirediti biblijska razmišljanja, službe riječi i molitveni susreti. Nadalje, posebno treba obraditi ulogu euharistije u oblikovanju njihova sadašnjeg, zaručničkog, ali i budućega, bračnog života (savez, kruh za drugoga, sebedarje, zajedništvo ...). Veoma su korisne ponude duhovnih obnova i vježbi. Osim toga, da se zaručnici ne bi zatvorili u sebe i izolirali iz župne zajednice, treba ih uključivati u različite župne strukture i aktivnosti. Na poseban način dragocjeni su njihovi susreti s bračnim parovima u kojima se svjedoče iskustva bračnog i obiteljskog života. Isto tako, da bi se doživjelo bogatstvo raznolikosti Božjih poziva u Crkvi, vrijedno je omogućiti susrete s kandidatima za svećenički i redovnički poziv.

Kroz katehezu i osobne razgovore 'zaručnicima' treba pomoći da spolnost prihvate kao uzvišeni Božji dar koji je u službi ljubavi i koji ima svoje mjesto u potpunom bračnom zajedništvu. To je ujedno odgoj za čistu predbračnu ljubav. U aktualnom permisivnom mentalitetu posebno treba upućivati na aspekte neodgovornosti življenja u potpunom zajedništvu prije samog braka kao da se dogodio onaj konačni izbor koji se zapravo događa tek slavljenjem vjenčanja. Jer, predbračni odnosi nipošto nisu i ne mogu biti izraz prave nepodijeljene ljubavi,¹⁸¹ slika one ljubavi kojom je Krist ljubio Crkvu. Predbračni odnosi prepostavljaju stvarnost koja još ne postoji, a za kršćane oni su i kršenje Božje zapovijedi.¹⁸²

¹⁸⁰ Usp. PSM, 25.

¹⁸¹ Usp. PH, 7.

¹⁸² »Čvrstoča braka i bračne ljubavi zahtijeva kao neophodan uvjet čistoču i gospodarenje samim sobom, odgoj značaja i duh žrtve. S obzirom na tolike teškoće bračnoga života, još zaoštrenje u današnjim prilikama, upravo će mladenačka čistoča, kao prikladna priprava na bračnu čistoču, biti presudna pomoć supružnicima« (SVETI ZBOR ZA KATOLIČKI ODGOJ, *Odgojne smjernice o ljudskoj ljubavi. Obrisi spolnog odgoja*, KS, Dokumenti 69, br. 61, Zagreb, 1996.).

Produceno zaručništvo, kako smo vidjeli, donosi mladim ljudima niz dvojbi, otvorenih pitanja i teškoća. Upravo zbog toga Crkva je pozvana svojim programima i prilagođenom ponudom biti bliza tim mladim ljudima, s njima stupiti u dijalog, otvarati razgovor o temama koje im se nameću, produbljivati pojedina pitanja te ih podupirati u njihovu postupnom rastu i sazrijevanju, slijedeći Božju pedagogiju objavljenu u utjelovljenju i djelu Isusa Krista.

Slavljenje sakramenta ženidbe

Značenje slavljenja ženidbe u kršćanskoj zajednici

47. Svako slavljenje ženidbe u kršćanskoj zajednici znak je Božjeg poziva i odgovora dvoje mlađih ljudi koji se odazivaju tomu pozivu i u isto vrijeme upućuju putem ostvarivanja iskonske Božje namisli o braku i obitelji.

Sa svoje strane, kršćanska zajednica prepoznaje taj Božji poziv na koji mладenci odgovaraju i raduje se ostvarivanju te velebne Božje namisli u svojoj zajednici. Vjernici kao zajednica spašenika zahvaljuju Bogu za dar nove kućne Crkve i slave ga što i na taj način neprestano utjelovljuje i uprisutnjuje svoju spasiteljsku ljubav u Isusu Kristu. Kršćanska zajednica radiosno prihvaća novu kućnu Crkvu u svojoj sredini i iskazuje joj svekoliku solidarnost koja joj je potrebna na početku njezinoga zajedničkog života.

Stoga je razumljivo i potrebno da zajednica sudjeluje u pripravi, kao i u samom slavlju vjenčanja zajedno s prijateljima i rođinom mlađenaca, osobito preko svojih kvalificiranih predstavnika – vjenčatelja i svjedoka. Zaručnike treba pozvati da sudjeluju u izboru liturgijskih služitelja s njihovim specifičnim ulogama, kao i u izboru svetopisamskih odlomaka, obrázaca, molitava, znakova i simbola, odnosno u cijelovitom kreiranju liturgijskoga slavlja vjenčanja. Na taj način to slavlje u svojemu izvanjskom obliku jest ispunjavač vjere zaručnika i vjerničke zajednice te navještaj radosne vijesti Božjega pohoda.¹⁸³

Slavljenje ženidbe mora biti ne samo valjano i dostoјno nego i plodnosno.¹⁸⁴ Zbog toga se ne smije zanemariti milosni vidik ženidbe. Naime, da bi milost ovoga sakramenta u potpunosti zasjala i bila djelatna u slavlju

¹⁸³ Usp. FC, 67.

¹⁸⁴ Usp. FC, 67.